

ŽELEZNIČAR.

Slovensko glasilo „Saveza saobračajnih i transportnih radnika i službenika za Jugoslavijo.“

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravištvo
se nahaja v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Naročnina:

za celo leto K 14.—
za pol leta „ 7.—
za četrt leta „ 3.50
Posamezna številka 60 vinarjev.

Štev. 7.

V Ljubljani, 28. marca 1920.

Leto XIII.

J. M. P.:

Ujedinjenje jugoslovanskega delavnega naroda.

Jugoslovanski narod se bliža svojemu polnemu ujedinjenju. Ker kri in meso jugoslov. naroda je proletarijat. In ko se strne proletarijat v skupno organizacijo, se obenem združi duševno in telesno. Šele takrat, ko se to zgodi, se bo uresničil cilj nešteti bojnikov, ki so idealno delali za ujedinjenje jugoslov. narodov, ki so za to živeli in umirali. — Že nad leto dni je jugoslov. narod združen v skupni državi. Toda kakšno je bilo doslej to ujedinjenje? Ali se ni pravzaprav združila le avstro-ogrška buržuazija z balkansko? Poglejte malo naokrog, poslušajte, kaj govori preprosti narod! Še nikdar prej ni masa slovenskega in srbsko-hrvaškega naroda iz osvobojenih pokrajin kazala toliko sovraštva proti Srbijancem, kakor ravno v teh časih. Razne politične stranke so to sovraštvo še podpirale. Hotè ali nehotè! In ker niso bili niti laži-voditelji jugoslov. socialno-demokratske stranke zmožni in voljni, da izvedejo ujedinjenje, bo to storila delavska socialistična stranka.

Ujedinjenje jugoslov. proletarijata pomeni obenem znaten korak k ujedinjenju z bolgarskim narodom, ki nujno spada v jugoslovansko državo, pomeni po drugi strani tudi združitev z ruskim narodom in z italijanskimi proletarci. Zlasti zblizanje z italijanskim proletarijatom bo imelo za naše narodno politično življenje z ozirom tudi na zasedeno ozemlje najdalekosežnejše posledice. —

Ujedinjeni z bratskim proletarijatom naslanjamo svojo borbo za socialno in končno osvoboditev jugoslov. delavnega naroda na sledeča načela, ki kažejo obenem na bistvene razlike med nami in takozvano socialno patrijotično demokracijo.

Vsako politično in socialno udejstvovanje proletarijata, ki ni usmerjeno za tem, da doseže proletarijat **zase** moč in oblast, je brezuspešno, ves trud proletarijata je v tem slučaju zaman. Ako se proletarijat brez ozira na težnje ujedinjenega mednarodnega proletarijata udinja kapitalizmu in pomaga pri konsolidaciji, zapravlja svoj ugled in svojo moč, dela zgoj v korist buržuazije. — Samo na podlagi premoči nad buržuazijo more proletarijat spremeniti ustavo, jo predpisati ostalim slojem, in če treba tudi usiliti. Ustava postane efektivno sredstvo le, če jo varuje moč. Kako naj se proletarijat sklicuje na ustavo, ko ni v njegovi moči, da bi njene določbe udeležil, odnosno, da bi mogel prisiliti čuvarje te ustave, da njene določbe izvršujejo? Proletarijat ima v sodobnem družabnem redu le dolžnosti, pravic nobenih, ker je ustava države delo buržuazije. Proletarijat se mora predvsem borovati zato, da doseže neposredno svojo polno razredno in revolucionarno moč.

Izhajajoč iz tega spoznanja o pravem odnošaju med buržuazijo in proletarijatom je socialistični pisatelj in bojevnik nemškega

proletarijata Ferdinand Lassalle že pred polstoletjem opravičeno trdil:

„Največja napaka revolucij 1. 1848 je bila ta, da se je v onih revolucionarnih časih mesto, da bi se spremenilo stanje realnih faktorjev moči, predvsem pa razvilo kraljevsko armado v ljudsko armado, — tako dolgo zapravljalo čas s podpiranjem meščanskih strank in z izdelovanjem ustave, dokler se ni protirevolucija tako ojačila, da je razcepila ljudstvo in razgnala narodno skupščino.“

Ali ne veljajo te besede v polni meri tudi za našo dobo in za naše razmere? Ali niso naši socialpatriotični ministerjalisti napravili enako „največjo napako“?

Demokracija in diktatura!

Danes sta si to dva nasprotna pojma. — Kot ocenjevalci rednih vrednosti, sodimo ti dve besedi po vsebini, ki sta jo zadobile v tekočih dogodkih. V Nemčiji in zapadno-evropskih državah vidimo, da se prava demokracija bolj in bolj diskreditira, medtem ko vidimo v Rusiji zmago diktature. Na eni strani buržuaska demokracija, na drugi strani proletarska diktatura. Proletarijat more v svojem boju reči le eno: Borim se za čimprejšnjo pridobitev oblasti in pravice. Če že ne morem doseči tega zlepa, pomagaj mi moja — moč! Ker pravijo, da je to taktika diktatura, naj živi diktatura!

Evolucija ali revolucija?

Prej ali slej bo proletarijat v premoči, prevzel bo produktivna sredstva v lastne roke in bo v posledici tega dosegel tudi vso politično moč. Iz rok buržuazije in malomeščanstva preide last v njegove roke. To se imenuje preobrat v družabnem redu, to je vendar revolucija. Ako daje meščanska družba soc. revoluciji značaj grozovitosti, je to njena stvar in krivda. — Francoska revolucija je bila tudi kruta. Bila je strah tujim državam in trepet cesarjem in kraljem. Zdelo se je, da ne bo našla nikdar milosti v očeh svetovne zgodovine. Pa smo videli, da je postala francoska revolucija, ta najčrnejša točka v konzervativnem zgodovinopisju, žarno solnce, ki je ogrevalo celo stoletje evropske narode in jih neprestano krepilo v boju za njihove pravice. Bila je solnce ponižanih in teptanih. Kar je bila francoska revolucija za buržuazijo in malomeščanstvo, to je ruska revolucija za vesoljni proletarijat. — Evolucionarna taktika je način popuščanja kapitulirajoče buržuazije, ki se pa, če zavestno izvedena, mora končno ustaviti, ker buržuazija more popuščati le do gotove meje. Ko doseže evolucija to stopnjo, mora logično izbruhniti revolucija.

Z zmago revolucije je nato zopet dana evoluciji možnost višjega razvoja. Evolucija in revolucija sta v medsebojni zvezi. Brez evolucije ni revolucije, brez revolucije ni evolucije. Ne dela pa v smislu revolucije in tudi ne v smislu evolucije, kdor zavaja socialni razvoj na stran pota. Naloga socializma je, da pospešuje evolucijo, zato

da pride čimprej do revolucionarne spremembe v družabnem redu. Temeljni zakon vsake zdrave socialne evolucije pa tiči v tem, da se poglobi bolj in bolj razredno diferenciacijo, da se ojači razredno stališče delavstva. S socialpatriotsko ministerjalno politiko se pa razredni proces ne pospešuje, ž njo se ga nasprotno ovira, zavaja, tepta se temeljne nauke marksizma in bije v obraz zgodovinskemu razvoju. Interesi delavstva se ne morejo istovetiti z interesi kapitalistične države, tu ne more biti sodelovanja, tu more biti samo boj. Kdor nudi v teh usodepolnih časih roko buržuaziji ni razredno zaveden proletarec, ta ni občutil posledice kapitalističnega izkoriščanja in grozote svetovne vojne. Ta ni videl vojaka-proletarca, upognjenega pod težo udarcev in skrbi, ki mu jih je prizadajala triumfirajoča buržuazija, ni videl bednih otrok, žen in starcev v zaledju. Če bi vse to res občutil in videl, ali če bi v njem res živelo socialistično prepričanje, bi pač ne šel reševati buržuazije. Kapitalizem naj skrbi zase, proletarijat zase. In če kapitalizem ne more iz zagate, potem je edino le proletarijat poklican, da reši človeštvo, da odpravi buržuazijo in prevzame oblast v svoje roke.

Jugoslovanski proletarijat! Zmagal boš le v znamenju ujedinjenja, v znamenju poglobljenja in razširjenja tvoje organizacije, v znamenju neizprosne, nepretrganega razrednega boja!

Majski spis

bo izdala „Delavska socialistična stranka“ in sicer v bogatem obsegu.

Sodrug! naj ta važni majski spis pravočasno naroče!

Pismo iz revirja.

Trbovlje, 14. marec.

Pozdravljamo novoustanovljeno res socialistično stranko DSS za Slovenijo. Če ne bi pričeli ljubljanski sodrugi s čiščenjem socialističnih vrst, bi mi v Trbovljah izstopili iz JSDS in ustvarili zaenkrat pol. org. za Trbovlje, Hrastnik in Zagorje in bi se na lastno pest pridružili jugoslovanskemu proletarijatu, kakor so to storili sodrugi iz Kočevja.

Težko že pričakujemo Ujedinjenja. „Naprej“ sploh ni hotel priobčevati člankov, katere smo mu pošiljali, ker mu najbrže niso ugajali.

V Trbovljah, največjem industrijskem revirju v Jugoslaviji, moč organizacij sploh ni prišla do veljave radi zavožene politike socialpatrijotičnih voditeljev, dolge brezuspešne konference z rudnikom in drugimi oblastmi, to je bile vse! Tako je bilo mogoče, da so v rudniškem konsumu dobivali dobro blago za obleke v prvi vrsti le višji uradniki in učiteljstvo. Za nas pa je preostalo le slabo

in zelo drago blago. Da se to ne bo več godilo, bomo skrbeli.

Ravnatelj svetuemo, da se ne briga za „komuniste“, kakor on pravi, marveč za nerednosti in druge nečednosti pri rudniku.

Kakor povsod vlada tudi pri nas veliko pomanjkanje stanovanj. Za ravnateljeve kur-nike in cvetličnjake je vsega dovolj, enako za uradniške vile, za delavska stanovanja pa nič. Ravnatelj rabi dnevno zasé 8 zidarjev, obratni vodje istotako. Seveda potem ne more biti dovolj zidarjev. Cvetličnjak pri ravnateljevi villi stane že nad 60.000 kron, pa še ni dogotovljen; da bi se pa vlažna in umazana delavska stanovanja dala po osmih letih zopet prebeliti, ni ne denarja ne materijala. Vse škipe so se porabile za cvetličnjak, okna pri delavskih stanovanjih so pa iz papirja ali iz desk...

Za delavska stanovanja torej ni zidarjev, ni materijala, ni denarja. Za ravnateljeve konje pa je bil v 14. dnevih sezidan velik krasen hlev, ki je lepši od delavskih stanovanj. Torej konje v snažne, zračne prostore, delavce pa v okužene hleve. Kapitalist pravi, če mi zbolí ali pogine konj, imam stroške in škodo, delavca pa lahko vzame vrag, pri tem nimam nobene škode, saj je rezervna armada proletarijata nepregledna.

Gospod ravnatelj! Izborbo se gospodari pri vas. Če zahteva delavec boljšo plačo za svojo naporno delo, ga spodijo vaši nastavljeni, češ „družba ne more, ker dela v zgubo.“ Če pa gospodu nadpazniku pade lesena palica, katero je vrezal v gozdu, v rezervar, morajo trije delavci cele dneve pumpati vodo iz rezervarja, da najdejo kos lesa. Za palico, par sto kron stroškov — za sestrada-nega delavca, psovke!

Pri vinarjih se skopari — tisočake se pa razmetuje. Kako po drugi strani družba sle-pari vlado z napačnimi računi, bomo drugič objavili.

Gospoda gerenta vprašamo, če za rudniško restavracijo ne velja ista policijska ura, kakor za druge gostilne. Tam rajajo gos-podje cele noči, drugi dan pa stresajo svojo slabo voljo na delavca.

Gostilen imamo preveč in še vedno se dobivajo nove koncesije. Edino kavarno v Trbovljah, kjer je človek lahko mirno pri mlekcu čital časopisje in ki se je bila de-lavstvu priljubila, pa so zaprli. Kavarnarju ne dajo koncesije. Vemo sicer, da gospodje streme za tem, da spravijo delavca v pijan-čevanje, ker ga potem lažje izkoriščajo, da pa to kažejo tako očitno, je preveč predrzno.

Radovedni smo končno, kam je gospa Forte spravila goveje meso od dveh volov, katera je pretečeno sredo klala, ker je cel teden prodajala samo svinjsko meso, seveda po svinjski ceni. Pa ne da bi verižila?

V Trbovljah se nikjer ne more dobiti ko-lekov. Naj se finančna uprava za to nered-nost malo pobriga.

Politična šola se bo vršila vsako sredo ob 4. pop. v vodenski šoli. Vsi v politično šolo!

Za danes toliko, drugič več. Želimo Vam obilo uspeha. Mi smo vsi z Vami. Živelo ujedinenje! Na svidenje!

Važni sklep strokovne komisije.

Če je ujedinenje delavstva vobče potrebno, je to zlasti neizbežno na polju strokovnega gibanja. Potreba ujedinenja vseh socialistič-nih strokovnih organizacij leži na dlani. Vendar se radi razmer, ki so vladale doslej

v našem gibanju, niti to ujedinenje ni bilo izvršilo. Tudi z ozirom na to smo mi bili primorani osnovati svojo stranko, da pospe-šimo združitev. S tim večjem veseljem mo-remo sedaj beležiti razveseljivo vest, da je strokovna komisija na torkovi seji, kateri je prisostvoval tudi so-dr. Kavrič iz Zagreba, skle-nila, ujediniti se z ostalim sindikal-nimi organizacijami v državi in se je v smislu tega proglasila za organ Centralnega sindikalnega veča. Na-tančnosti se urede na strokovnem kongresu, ki bo 28. t. m. v Zagrebu. To vest jemljemo na znanje z največjim zadoščenjem. S tem sklepom je odstranjena nevarnost, da bi se sedanji spor prenesel v strokovne organiza-cije. Spretnemu tajniku strokovne komisije, so-dr. Tokanu, gre iskrena zahvala za ta velekoristen in pomemben sklep. S tem je so-dr. Tokan pokazal, da razume prav svojo nalogo in da mu je enotnost strokovnega gibanja nadvsem.

Kako sodi delavstvo?

Sodrug K. iz Zidanega mosta nam piše: Torej vendar! Te besede gredo od ust do ust proletarske mase, ki je z največjim vese-ljem sprejela vest, da se je pomedlo iz de-lavske organizacije mešetarje kapitalizma, da se je očistilo socialistično stranko čistihle-pnežev in špekulantov. Prepričan sem, da bo sedaj socialistično gibanje v Sloveniji napre-dovalo bolj kakor nikoli.

Bil je skrajni čas. Saj bi bilo drugače intriganško, neiskreno delovanje ljudi, ki so prodajali svoje prepričanje za žametni fotelj-ček poverjenika ali ministra zamorilo svežo silo delavstva, zastrupilo bojni duh razredno za-vednega proletarijata, ki se je po groznih udarcih svetovne vojne bolj in bolj probujal. Sedaj bo naš organizirani delavec delal z vso večjo močjo, s silnejšo ljubeznijo do stranke in do ideje, ker bo vedel, da niso nje-gove vrste okužene, ker bo videl okrog sebe čiste značaje, poštene ljudi.

Predolgo že je ta nečedna družba pokvar-njenih voditeljev zavirala razvoj delavske mase. Te mase so se pa končno uprle. Dovolj jim je bilo tega. Spoznale so, da se jih vara, o ministerijalizmu niso hotele nič več slišati. In ko so videle, da se hoče vzlic sklepom strankinega kongresa vztrajati pri usodepolni, delavstvu škodljivi ministerijalni politiki samo zato, ker stremi par ljudi za ministrskimi se-deži — tedaj so planile po koncu in rekle: Dosti je tega, v imenu socializma ne pustimo več šušmariti. Sklepi izvrševalnega odbora, pri katerih so odločevali zgolj strankini na-stavljenci, in ne ljudski delegati, so nezado-voljnost organizirane mase še povečale. Far-banja so bile site, posegle so vmes in napra-vile red.

Pošteno socialistično delavstvo stoji vse za Delavsko socialistično stranko Slovenije!

Delavstvo je trikrat izkoriščano. Prvič od kapitalistov, ki žive od njegovega dela; drugič od duhovnikov, ki izrabljajo ljudsko neved-nost; in tretjič od zahrbtnih voditeljev, ki ku-jejo kapital iz njegove revščine. Ti poslednji so najbolj nevarni.

Da bo ljudstvo zadovoljno, zato mu je treba najprej blagostanja, ki bo mogoče doseči le tedaj, ko postane delavec lastnik produktov in produkcijskih sredstev. Blago-stanje pride v delavčev hišo, ko se uredi človeško družbo na podlagi gospodarske enakopravnosti. S tem bo zagotovljena delavcu tudi svoboda, ker popolnoma svo-

boden more biti le v družbi enakosti. Ko bo človeška družba organizirana na podlagi go-spodarske enakopravnosti in svobode, bode v njej vladala logična pravica, koja bodo vo-dili večni zakoni resnice. Vzgoja ljudstva bo pa imela svoj vir v naravni vedi. So-cijalno in politično osvobodjene narode bo končno združevala mogočna bratstva.

Da pa dosežemo to radikalno preuredbo v organizaciji človeške družbe, da uresničimo svoj cilj, potrebujemo predvsem moč, moči v organizaciji, moči v vsakem našem nastopu. Naša moč tiči v naši razredni zavesti. Kako naj pa to našo razredno zavest utrdimo, kako naj proletarijat bojno vzgajamo, če sami so-delujemo z meščanskimi strankami, če podpi-ramo kapitalistične vlade?

Ne! To ni socializem. Tako nas ni učil naš učenjak Marx, ki je pravil, da mora biti rešitev delavstva delo delavstva samega. Zato se mi vračamo k njemu, zato bomo delali z novo, pomlajeno silo za razširjenje socializma, dokler bo poslednja žrtev sedanjega sistema v naših vrstah. Mi gremo naprej v znamenju boja med delom in kapitalom, za nam pa puščamo neusmiljeno vse tiste, ki so se izne-verili delavski stvari za svoje osebne ambicije in interese.

Komunistična zmaga na Hrvaškem.

Vesela poročila prihajajo od naših sodrugov onkraj Save. Občinske volitve se vrše te dni na Hrvaškem in v Slavoniji. Mišljenje ljudstva prihaja do veljave. Rdeče zastave plapolajo v mestih in trgih in zunaj na doželi. Proletarijat govori, v kakšnih vrstah se bori. V Zagrebu, Novem Sadu, Vukovaru, Zemunu, Osijeku, povsod so volili komunisti močno zastopstvo, v nekaterih krajih imajo absolutno večino, v katerih so pa sploh zavojevali cele občine. Hrvaško-srbski proletarijat se bori v ujedineni socialistični stranki in samo ta stranka zmaga, ker le ona je zastopnica proletarijata.

Koračeva socialno-demokratska stranka so-cijalnih patrijotov je pogorela na celi črti. Proletarijat govori svojo težko sodbo nad temi pri-jatelji naših socialnih patrijotov okoli „Napreja“. Pripovedovali so Kristani in Prepeluhi in drugi taki „vojno zvezni“ in „oblačilni“ neinteresirani borci, da hrvaško delavstvo ne stoji v vrstah komunistične stranke. Volitve so razgalili njihove laži. Zato jih je sedaj menda sram! „Naprej“ je molčal ves čas o velikih zmagah naših so-dr., ker se pač zaveda, da čaka ista usoda tudi proletarske kapitaliste v Sloveniji. Da se pomagajo iz zadrege, lažejo sedaj, da je bilo tudi 100 socialnih patrijotov izvoljenih. Kje so si iz-po-sodili tiste čarodejne stotinke, o katerih go-vore v pondeljki številki? Ali mislijo res z mol-čanjem ali pretvarjanjem resnice kaj doseči? Otročad? Veselimo se zmage hrvaškega proletarijata. Slovenski proletarijat bo pokazal, da se bori čvrsto v vrsti z vsemi resničnimi sodrugi v celi ostali Jugoslaviji, da bo izvedel kmalu ujedinenje, ki so ga doslej ovirali ministri, po-verjeniki in vsi trgovski socialisti. Izvedel bo ujedinenje, da si omogoči tudi slovenskemu de-lavstvu tako zmago, kakor jo danes praznujejo hrvaški sodrugi.

Sklepi zaupniške konference.

V zadnji izdaji smo poročali o delu in sklepih naše I. zaupniške konference. Resolucijo na-slovljeno „slovenskemu proletarijatu“ smo pri-občili zadnjič, spodaj pa prinašamo resolucijo o listu. To vprašanje je za nas izredne važ-nosti, ker potrebujemo nujno lastno veliko glasilo, ki mora postati v kratkem dnevnik. Poročevalec sodrug Vencajz je v svojem poročilu opisal vse težave, ki jih je bilo treba premagati, da pri-demo do lista. Sedanje glasilo „Delavske socia-listične stranke“ „Ujedinenje“ — je dejal so-dr. Vencajz — bo izhajalo le za kratko dobo v sedanji omejeni obliki. Priprave so v teku, da se v najkrajšem času poveča oblika lista, ki bo

izhajal vsak dan in prinašal vse vesti in članke, ki interesirajo slovensko delovno ljudstvo. Delo pri listu pojde tudi za tem, da prinese vsak teden obširno prilogo za strokovne organizacije. Okolu dnevnika „Ujedinjenje“ se ima osredotočiti vsa strankina publicistika. Sodrugi Vencajz je prosil sodruga in organizacije, da trenutno potrpe, če ne dobe lista pravočasno in ne v taki obliki, kakor si vsi želimo. Tako ne bo dolgo. Storili bomo vse za čimprejšnjo izdajo vsem zahtevam sodrugov odgovarjajočega glasila. Sodr. Vencajz je v smislu svojih izvajanj predlagal resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

O organizaciji stranke je poročal sodrug Koleča. Vsled pretesno odmerjenega prostora se omejimo le na njegov predlog, ki se glasi:

„V vsakem okraju se postavi centralni odbor, ki naj bo sestavljen iz delavcev, delavk, kmetov in nastavljenecv. Tudi v krajih, kjer prevladuje industrijsko delavstvo, se pritegne v ta odbor poleg glavnih zaupnikov delavstva, tudi zastopniki kmetijskega proletarijata; širši odbor tvorijo vsi od posameznih obratov, vasi, mest in mestnih okrajev izvoljeni zaupniki. Poleg tega imajo še vsi takozvani pododbori svoje zaupnike, katere pokliče centralni odbor k sejam. Naloga vseh centralnih odborov, pododborov, kakor tudi vsakega posameznega zaupnika je, da se udeležuje seje in o vseh ukrepih obvesti takoj tiste sodrugi, katerih je on zaupnik.“

O tem predlogu, ki na kratkem prikazuje praktično organizacijo delavskih in kmečkih svetov, bomo izpregovorili obširnejše ob priliki.

Debata, ki je sledila poročilu, je bila vsestransko važna. Udeležili so se je delegati iz vseh krajev. Stavljenih je bilo več predlogov, zlasti od jeseniških delegatov, ki jih bo pripravljali odbor uvaževal. Sprejet je bil soglasno tudi predlog, da se ima voliti v strankino vodstvo samo delavske zastopnike. Stranko naj vodijo delavci sami! Pravilen je ta predlog. V delavski stranki naj odločuje pošteno delavstvo, in ne, kakor doslej, ambicije in trgovine posameznih intrigantov.

Javni ljudski shod D. S. S. v Zagorju.

Vse možne neprilike so nam delali, predno je mogel proletarijat v Zagorju povedati svoje mnenje. Težko smo čakali shoda. Po dolgem času smo imeli zopet shod, kot ga v Zagorju že dolgo nismo imeli. Cela dolina se je zbrala v nedeljo v zborovalni dvorani. Že dolgo pred shodom je delavstvo zasedlo dvorano, bilo je okoli 1300 zborovalcev. Shod je otvoril sodr. Lemež iz Ljubljane. Za predsednika shoda je bil soglasno izvoljen sodr. Mlakar.

Sodr. Lemež je poročal v razvoju socijalističnih strank v Jugoslaviji, o politiki jugoslovanske buržoazije, podal je sliko o razvoju gospodarskih in socijalnih prilik v državi. Slovenski proletarijat je bil začetkoma edin, vae delo se je predvsem osredotočilo v organizacijah. Ali razkol v ostalih jugoslovanskih socijalističnih strankah, rastoča draginja, preki sod, ruska revolucija in ministerijalna politika je koj kmalu spreminila mišljenje slovenskega proletarijata. Rasla je nezadovoljnost z strankino taktiko, zahteva po ujedinjenju je postala vedno glasnejša. Mnenja so se pričela deliti in potem je prišel razkol, ker so hoteli desničarji z absolutizmom zatreti gibanje levičarjev. To se jim ni posrečilo. Industrijski proletarijat zapušča socijalne patrijote, razkrinkana so dejanja bivših delavskih voditeljev, razkrinkan je njihov „koruzni socijalizem“.

Zborovalci so pazno sledili dnevni govoru, od časa do časa so padali medklci proti razkrinkanim socijalpatrijotom. Po zaključku so se zborovalci mirno razšli. Mnogo se jih je vpisalo v organizacijo. Vsi so čutili, da se pričinja novo življenje, da se pričinja vstajenje. Vse se pridno giblje, vse dela in uspehi ne bodo izostali.

Slovenskemu proletarijatu.

II.

Dne 14. marca 1920 v Mahrovi hiši v Ljubljani zborujoči zaupniki „Delavske socijalistične stranke za Slovenijo“ sklenejo:

Z ozirom na to, da se je ustanovila „Delavska socijalistična stranka za Slovenijo“ kot samostojna stranka ter da listi Jugoslovanske so-

cialnedemokratske stranke „Naprej“, „Ljudski glas“ itd. ne zastopajo proletarijat v Sloveniji v smislu čistega socijalizma, strankini zaupniki ne morejo več priznati te liste kot socijalistične liste in nalagajo zato našemu strankinemu vodstvu, da vodi izdajo novega lista „Ujedinjenje“, kateri ima zastopati proletarijat v Sloveniji v smislu čistega socijalizma in razrednega boja. Ta list bodi osrednje glasilo stranke ter podrejeno strankinemu vodstvu. Vsa oficijelna strankina naznanila se imajo obelodaniti v tem listu.

Vse strankine pristaše in zaupnike pozivlja konferenca k sodelovanju in razširjanju tega lista, ki naj ne manjka v nobeni hiši slovenskega proletarca v svrhu razumevanja razredne zavednosti in pravega socijalizma.

Proletarci v Sloveniji, na delo za list, ki bo zrcalo vašega mišljenja in hotenja!

Sodrugi Kopač je demisijoniral.

Izkušen sodrug Kopač, ki je za organizacijo in vzgojo slovenskega ljudstva že toliko storil, je z ozirom na ministerijalno razmere v stari stranki odložil mesto političnega tajnika jugoslov. soc. demokratične stranke ter razne druge funkcije. Mi smo to z veseljem vzeli na znanje, ker je sodrug Kopač s tem dokazal, da ostaja zvest starim, poštenim načelom čistega socijalizma in razrednega boja, za katera se je bojeval leta in leta.

Trboveljsko delavstvo za Delavsko socijalistično stranko.

(Od našega dopisnika.)

Trbovlje. V nedeljo, dne 21. t. m., se je vršil pri nas izvanredni občni zbor krajevna politične organizacije JSDS. Po govoru sodruga Hlebca se je enoglasno sklenilo izstopiti iz JSDS in se priklopiti novi „Delavski socijalistični stranki za Slovenijo“. Zastopnik Trbovelj v izvrševalnem odboru JSDS je podal demisijo.

Za tiskovni sklad „Ujedinjenja“ se je nabralo v Trbovljah 1585 K.

Po sporočilih, katere smo dobili iz Hrastnika, bo tudi tamkajšna krajevna politična organizacija zapustila malomeščanske socijalistične patrijote in sledila Trbovljam in Zagorju.

V četrtek se je v Trbovljah vršilo predavanje sodruga Golouha „O pariški komuni“. Navzočih je bilo nad 2300 delavcev. Predavanja se bodo redno vršila.

Dopisi.

Zagorje. Z velikim veseljem smo sprejeli prvo številko „Ujedinjenja“. Ker ta list hoče res zastopati proletarijat, njegove interese in njegovo voljo. V meščanskem listu „Naprej“ ni smel nihče pisati, razun g. Čobala, ker kdor je hotel priobčiti kaj v tem listu, je moral prej dati vse v cenzuro g. Čobalu. Oglejmo si tega človeka od bliže. Nedavno je napadel našega sodruga na javni cesti z besedami, ki kažejo njegovo visoko kulturo. Izrazil se je tudi ob neki priliki, ko so organizirani delavci zahtevali izredni, oziroma redni občni zbor unije, da člani nimajo druge pravice, nego to, da plačujejo svoje prispevke njemu, ki sme delati karkoli, člani pa samo molčati. Pred nedolгим časom je šel s postaje z liberalcem Jankom L. Temu gospodu je povedal, seveda strogo zaupno, da bi glasovitega Tauferja nikdar ne bil napadel v „Napreju“, če bi ne bil tako razburjen, in da je hotel celo brzojaviti v Ljubljano, naj ne priobčijo članka, ali bilo je že prepozno. Tem potom tudi mi delavci vprašamo poštenega Čobala, kako to, da je ustavil tožbo proti Tauferju, saj se je sam hvalil, da ima vse dokaze v roki. Bodite tako prijazni gospodine narodni predstavnik (saj v bodoče tako ne bode!), pa nam povejte, kako je s tisto tožbo in ali vam je res Kristan, ko je bil še minister naročil, kakor

ste pravili, da morate vse opozicionalce zatreti? Čobal, poznamo te predobro. Vemo, kako si se kot tajnik potegoval pri vladi za nas izkoriščane, ko si zahteval, da naj se aretira nedolžne delavce. Pfei! Tisti, ki so po tvojem prizadevanju v zaporu, te bodo že razkrinkali! Še gospodom pri vladi si se gnjusil, ko so te slišali tako govoriti! Takozvani socijalist, ki denuncira! Škandal! Ne uideš sodbi, žalostni junak, pa če še toliko tečeš na okrajno glavarstvo v Litiji. Niti to, da mečeš sedaj vso krivdo na Antona Kristana, te ne bo rešilo. Mi gremo svojo pot za ujedinjenje jugoslovanskega proletarijata, med katerim ne bo mesta za Čobale. O priliki, gospodje socijalni patrijote, še kaj! Sodrugiom pa kličemo: vsi v organizacijo D. S. S., ker le ta bo delala za trpeči proletarijat!

Zavedno delavstvo.

Celje. Z velikim zanimanjem zasledujemo celjski sodrugi vaše delo, ker vemo, da imate popolnoma prav, če skušate očistiti stranko, jo priversti na pot razrednega boja. Tukaj smo imeli zaupniški zbor in več sej, na katerem se je razpravljalo o razmerah v stranki. Simpatije delavstva in njegovih zaupnikov so na vaši strani. Prepričani smo, da je Delavska socijalistična stranka za Slovenijo nositeljica novega, krepkega socijalističnega gibanja v naši zemlji. Celjski delavci nismo bili nikoli nezvesti socijalizmu in razrednemu boju in ne bomo niti za naprej. Pozdravljamo vas in vam želimo mnogo uspeha v vašem boju za srečo in osvobojenje proletarijata.

Hrastnik. Organizirano delavstvo v Hrastniku pozdravlja vaš pokret in se mu soglasno pridružuje. Prvo številko „Ujedinjenja“ smo nestrpnost pričakovali. Ugajala nam je. Program, kakor ga v njej razvijate, se nam povsem dopade in odgovarja našim sklepom. Tu sem so prihajali lažnjivi preroki socijalpatrijotizma, polnili so nam ušesa s svojim ministerijalizmom. Po njihovih besedah sodeč, bi morali po nastopu „socijalističnih ministrov“ živeti naj-srečnejše čase. Pa smo videli! Še nikoli nam ni šlo tako slabo. Cene vedno višje, plače neprimerne, prehrana tako slaba, kakor nikoli še od prevrata sem, oblek in obutev pa od nikjer. Še nikoli nismo bili tako zanemarjeni. In bogne daj, da smo kaj kritizirali. „Saj imate svoje ministre“ so nam pravili. In če smo rekli kaj gosp. voditeljem, pa smo bili obsojeni kot opozicionalci. Spoznali smo marsikaj. Zdaj nam je zadosti. „Napreja“ ne maramo več. Naj le piše besne osebne napade. Hrastniško delavstvo ne bo zadnje v krogu „Delavske socijalistične stranke za Slovenijo“.

Kočevje. Pozdravljeni sodrugi v imenu kočevskega delavstva. Vaš korak naš je izredno razveselil. Mislili smo prvotno, da smo sami v boju proti korupciji, ki se je bila razpasla v stari socijalno-demokratski stranki. Pa vidimo, da so kakor mi, tako tudi drugi kraji zahtevali sanacijo v stranki, ki so jo bili posamezni voditelji proti volji delavstva zavozili tako daleč, da se ni več razlikovala od ostalih meščanskih strank. Nad nami so posamezni ljudje, tisti, ki jim je združitev z buržoazijo več, kakor združitev z delavstvom, že zdavnaj skušali s terorjem in z lažmi uplivati. Toda zaman, zapustili smo jih. Zapustili smo nje, ne razredno organizacijo, ne socijalizem. Sedaj se pridružujemo vam, zato da bomo skupno, mirno in pošteno delali za delavca, za njegove pravice in za njegovo vzgojo. V Kočevju ni več mesta za socijalpatriotizem, za podrepnike vlade. Živela Delavska socijalistična stranka za Slovenijo! Živel ujedinenje!

Železničarski vestnik.

Kaj je z našimi zadevami?

Iz poročil, ki jih dobivamo od naših zaupnikov v Beogradu, posnemamo, da je vsled kaotičnih razmer, ki vladajo v naši državi, in ne pridemo vsled tega do stabilne vlade, naše razmerje še vedno nejasno. Železničarski začasni službeni red, ki je pravcati umotvor skisanih možganov in ga, da železničarji to sami konstatirajo, danes v prilogi dobesedno objavljamo, ne bo dobil nikdar sankcije. Da bodo železničarji na jasnem, zakaj se njih zadeve zavlčujejo, jim bodi povedano, da tudi vsled zahrbtnega delovanja „Zvezarjev“ izvedba določb „Prot. spor.“ čaka odločitev, ker se menda gosp. dr. Korošec še ni odločil. Povedali smo mu sicer, da železničarji niso voljni čakati na svoje pošteno zaslužene dohodke, katere se jim morda namerava likvidirati še-le na drugem svetu, temveč, da je skrajni čas, da se zadeva uredi, toda doslej se nič ne gane. Naša organizacija se z zadevo temeljito peča in bo storila odločilne sklepe. Naloga železničarjev pa je, da se pripravijo, to se pravi, da še morebitne vrzeli v organizaciji izpolne in kot disciplinirana, zadevna množica stoje na braniku svojih lastnih koristi.

Naše glasilo.

Sodruge železničarje obveščamo tem potom, da bodo odslej dobivali vsled sklepa zadnjega rednega običnega zbora sobotno številko „Ujedinjenja“ kot svojo strokovno glasilo, brezplačno. Kdor želi tudi sredno številko, jo mora posebej naročiti in plačati pri upravi „Ujedinjenja“ v Ljubljani, Krekov trg 10. Za sredno številko znaša naročnina 3 krone mesečno.

Sodrug! ne pozabite, da je „Ujedinjenje“ edini slovenski socijalistični list, ki stoji na stališču neizprosne razredne boje. Naročajte in priporočajte ga v krogu naših somišljenikov, katerih armada od dne do dne narašča.

Naš občni zbor.

V dneh 14. in 15. t. m. se je vršil v Ljubljani redni občni zbor „Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo“. Udeležba je bila sijajna in kar je posebno razveselivo, je dejstvo, da so železničarji, dosledni svoji tradiciji, popolnoma soglasni. Enoglasno so pritrdili sklepom konferenc z dne 28. in 29. septembra in 14. decembra 1919, na katerih je bilo sklenjeno združenje z ostalim železničarskim proletarijatom Jugoslavije. Podrobno poročilo o poteku običnega zbora bomo objavili v prihodnjih številkah.

Društveni vestnik.

Ljubljana. Podružnica „Ljubljana I“ Spl. žel. org. za Jugoslavijo je imela dne 10. t. m. svoj redni občni zbor. Udeležba je bila zelo lepa, kar dokazuje, da železničarji povsem razumevajo važnost svoje organizacije in ji posvečajo tisto pozornost, katera ji v današnjih časih gre. Na običnem zboru je poročal sodr. Vencelj o predmetu: delo v strokovnih organizacijah. Navzoči so ga pazno poslušali in njegovim izvajanjem živahno pritrjevali. Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1. Poročila a) predsednika, b) blagajnika, c) kontrole; 2. volitev novega odbora; 3. raznoterosti; 4. predavanje.

V odbor so bili voljeni soglasno sledeči sodrugi: predsednik Ivan Makuc, namest. Peter Leban; zapisnikar Karel Pott, namestnik M. Glavnik; blagajnik Martin Pušnik, namestnik Fran Eržen; revizorji Josip Kregar, Peter Šarc. Odborniki: Miha Rolih, Al. Mahnič, Fran Taboj, Al. Ankon, Anton Glavan, Fr. Remžgar, Martin Mahle, Ivan Stojc. Širši odbor: Tom. Oblak, Anton Logar, Ivan Zupančič, Josip Vovk, Anton Salomon, Jak. Sojer, Barnik, Heller, Bremšak, Schlamberger, Mave, Brus.

Iz blagajniškega poročila posnemamo lep razvoj podružnice, kar dokazuje, da so sodrug zaupniki vestno vršili svojo dolžnost in bi bilo želeto, da tudi sodrug ostalih podružnic posnemajo to delo, kar bi osrednjemu vodstvu zdatno olajšalo delo in omogočilo jasnejšo statistiko, katera je v interesu organizacije nujno potrebna.

Clansko gibanje od 1. aprila 1919 do 29. februarja 1920:

Dne 1. aprila 1919 je štela podružnica 796 članov, do 29. febr. 1920 jih je pristopilo 284 „ izstopilo v tej dobi z dolžnih razlogov 416 „ ostane toraj dne 1. marca 1920 . . . 664 članov.

Umrli so: sodrugi Brosch, Pavčič, Sitar in Sojer.

K skupinam Zalog in Litija pristopilo 307 članov, k drugim skupinam prestavljenih . . . 38 „ v vojaško službo jih je odšlo . . . 9 „ od službe jih je bilo odpuščenih . . . 28 „ izstopilo jih je 30 „

Računski zaključek.

Dohodki:

Preostanek premoženja dne 1. marca 1919 K 1003.43
4701 članarin po 4 K 18804.—
248 vpisnin po 1 K 248.—
65 prispevkov za posmrtnino po K 1.10 71.50
24 članarin po 3 K 72.—
1139 članarin po 6 K 6834.—
stavkovni sklad 643.—
razni dohodki 20.80

skupni prejemki K 27696.73

Izdatki.

Osrednji upravi se je oddalo: 4701 članarin za strok. glasilo . . K 16923.60
1139 „ „ „ „ „ 6264.50
65 prispevkov za posmrtnino . . . 71.50
248 vpisnin 248.—
24 članarin 62.88
obračun zaostalih prispevkov . . . 15.80
stavkovni sklad 643.—
stroški podružnice 1598.91
v blagajni je imovine 1868.54

skupaj toraj K 27696.73

Zalog. Podružnica „Zalog“ Spl. žel. org. za Jugoslavijo je imela pretečeni mesec svoj redni občni zbor, ki je bil povoljno obiskan. Poročila, ki so bila podana, so se vzela na znanje in se je sklenilo več važnih sklepov, ki bodo nedvomno velikega pomena za bodočnost. V odbor so bili voljeni sledeči sodrugi: predsed. Dovjak Fran, nam. Pogačnik Ivan, blag. Ivančič Fran, nam. Mislaj Ivan, zapis. Vogel Andrej, nam. Šonc Ferdo, reviz. Mahkovec Anton, Likon Fran.

Zaupniki posameznih kategorij so sodrug: Keršič Viktor, Mislaj Ivan, Pičmoht Ivan, Gri Ivan, Bončar Josip, Likon Franc, Bizjak Josip, Miklavc Peter, Mahkovec Ant., Krmenc Peter, Šemrov Ljudevit, Šonc F., Taufer Ignjat, Starc Jakob, Pogačnik I., Rome Josip, Vogel Andrej, Anžur Ivan, Paul Omahen, Marn Ivan.

Ljubljana. Podružnica „Spod. Šiška I.“ Spl. žel. org. za Jugoslavijo je imela dne 25. feb. t. l. v gostilni „Štern“ v Spod. Šiški svoj redni občni zbor z dnevnim redom: 1. Poročila skupine, 2. volitev novega odbora, 3. volitev delegatov za osrednji občni zbor, 4. predavanje. Shod je bil jako dobro obiskan in ga je z običajnim nagovorom otvoril točno ob določeni uri sodrug Jaka Žorgo v zastopstvu odsotnega predsednika in namestnika. Podal je kratko sliko o delovanju podružnice v poslovnih dobi, to je od ustanovitve pa do konca meseca januarja 1920.

Pri sledeči volitvi so bili sledeči sodrug soglasno v odbor voljeni: predsed. Stembal Ig., nam. Bokšič Fran, blag. Lah Fran, I. nam. Engelman, II. nam. Jagodic, zapisn. Belaj, nam. Urbič, reviz. Dežman in Ribič, odborn. Žorgo Jaka, Drenik, Kožuh, Cesar in Keržinar. Poleg tega se je izvolil še širši odbor, v katerem so zastopane službene kategorije kurilniškega oddelka.

K točki predavanje je poročal tajnik sodrug Petrič o nalogah moderne strokovne organizacije in njenih ciljih. Ožigosal je z britkim sarkazmom splošnosti škodljivo početje „žoltih“ organizacij in njih žalostne misije, ki jo vrše v interesu kapitalistične družbe. Obsojal je odločno vsak kompromis z meščanstvom in njegovo politiko in pozival je navzoče, da ostanejo dosledni načelom komunističnega socijalizma, kateri

edini nam jamči čimprejšnjo dosego našega cilja. Burno odobravanje je sledilo izvajanjem govornika, kar dokazuje, da se železničarji povsem zavedajo svoje zgodovinske naloge, ki jo pravkar svet pripravlja v rešitev.

Odprto pismo

na centralno vlado v Beogradu, pokrajinsko vlado v Ljubljani in g. Banu v Zagrebu.

Gospodje! Kako si vendar predstavljate sedanjí položaj upokojencev juž. žel., njih vdov in sirot, kateri ne prejemajo niti vinarja draginjskih doklad in katerih pokojnina znaša povprečno 80 K mesečno. V nobenem slučaju pa, kar se tiče poduradnikov in služabnikov ne presega ista 300 K mesečno. Upokojeni poduradnik s 300 K mesečne pokojnine je menda v celi Jugoslaviji le eden. Toraj kaj mislite, kako naj ti ljudje žive? Po 30, 40 in večletnim službovanju v splošni dobrobit in ogromni dobiček juž. žel. ste jih obsodili v pravem pomenu besede na smrt gladi in to samo radi tega, ker so Jugoslovani in so služili pri južni železnici. Da imajo ti nbošci za današnjo jugoslovansko državo manj zasluge kakor drugi upokojenci, vendar ne boste resno trdili. Če mislite, da so delničarji južne železnice večji reveži kakor njeni vpokojenci, potem jim dajte draginjske doklade iz državnih blagajn kakor drugim, kateri niso bili pred razsulum v državni službi. Nemci, pravite, se barbari, a vendar prejemajo upokojenci juž. želznice v Nemški Avstriji ravno isto draginjsko doklado kakor drugi državni uslužbenci. V Jugoslaviji pa, kjer ni barbarov, naj pa ti ljudje ne po svoji, pač pa po krivdi bivših in sedanjih vlad in sebičnosti gotovih gospodov ljubljanske uprave juž. železnice poginejo gladi. Imamo varstvena društva za živali, toda za, po krivdi družih, gladi umirajoče poštene ljudi ne. Gospodje! ali ste res mnjenja, da so ljudje za Vas tu, ne Vi za ljudi? Če Vam so upokojenci južne železnice balast pustite jih postreliti, ne pa trpinčiti.

Prizadeti.

Opomba uredništva. Odpomoči so prosili ti ljudje že ponovno na vseh pristojnih mestih in celo na kralja Petra so se obrnili, a vse zaman. Če to ni kulturni škandal prve vrste, potem tega izraza mi ne pojmujejo. Prizadeti rokovnjači zganite se!

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Petrič.
Natisnil J. Pavliček v Kočevju.

„Naši zapiski“.

Izšla je 2. številka tega našega tako važnega mesečnika. Tudi ta izdaja je zelo zanimiva, zlasti po svojem bogatem in podučnem pregledu. Vsebinska je naslednja:

Uvodnik. Helena Bauerjeva: K zunanji politiki boljše vizma. Dr. Joža Bohinjec: Nezgodno zavarovanje. Pregled: Industrijska organizacija (Sovjetski sistem v angleški industriji). Komunalna politika (Projekt „Velike Prage“). Problem centralnega kolodvora in železniškega omrežja v okvirju bodoče Ljubljane). Literatura. Razno. Kultura.

Sodrug, sezite po „Naših zapiskih“, ki vsebuje toliko važnega in plodonosnega za Vas!

